

Spis treści

<i>Spis treści</i>	1
<i>Wprowadzenie</i>	2
ROZDZIAŁ I – RUMUNIA - INFORMACJE OGÓLNE	3
1. PODSTAWOWE INFORMACJE.....	3
2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY ORAZ HISTORYCZNY KRAJU.....	7
3. GOSPODARKA RUMUNII.....	8
4. PRZYRODNICZE ORAZ POZAPRZYRODNICZE WARUNKI ROZWOJU TURYSTYKI.....	10
<i>Ukształtowanie terenu</i>	10
<i>Sieć rzeczna i jeziora</i>	10
<i>Flora i fauna</i>	11
<i>Komunikacja</i>	12
5. REGIONY I ATRAKCJE TURYSTYCZNE.....	12
ROZDZIAŁ II - RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ	16
ROZDZIAŁ III - RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ	27
<i>Turystyka zagraniczna</i>	28
<i>Turystyka krajowa</i>	31
ROZDZIAŁ IV - ZNACZENIE RYNKU TURYSTYCZNEGO DLA POLSKI	34
<i>Podsumowanie</i>	37
<i>Bibliografia</i>	38
<i>Spis rysunków</i>	39
<i>Spis tabel</i>	39
<i>Informacja</i>	40

Wprowadzenie

Rumunia to niezwykle bogaty kulturowo i przyrodniczo kraj. Pozostaje wciąż nieodkryta, a czasem pomijana i niedostrzegana wśród różnorodności atrakcji, jakie oferują liczne kraje regionu europejskiego. Częstokroć wkładana jest w ciasne ramy stereotypów. A tymczasem ma do zaoferowania ogrom miejsc nieskażonych jeszcze negatywnymi skutkami przemian globalizacyjnych. Tożsamość europejska, tak konsekwentnie budowana w obecnych czasach, podpowiada, iż Rumunia zasługuje na poświęcenie jej więcej uwagi, aniżeli obecnie otrzymuje, bowiem wnosi nieocenione bogactwo do dziedzictwa europejskiego. Uświadomienie i poznanie tych wartości z pewnością sprawi, iż być może obcy do tej pory kraj, stanie się bliższy, nie będzie budzić nieufności. Dzięki takiemu dialogowi międzykulturowemu trochę bardziej zrozumiemy siebie nawzajem, co stanie się fundamentem trwałej i skutecznej współpracy i porozumienia między narodami.

Niniejsza praca przedstawia zagadnienia dotyczące rynku turystycznego Rumunii. Podstawowym celem pracy jest dostarczenie niezbędnych informacji o bogactwie kraju w kompleksowy, krótki oraz przystępny sposób, patrząc pod kątem turystyki. Opracowane informacje zebrane są w czterech rozdziałach, które zawierają następujące treści: ogólną charakterystykę kraju, analizę rynku recepcji turystycznej, analizę rynku emisji turystycznej oraz znaczenie rynku dla Polski.

Rozdział I – Rumunia - informacje ogólne.

1. Podstawowe informacje.

Rumunia jest położona w północnej części Półwyspu Bałkańskiego, w dolnej części biegu Dunaju i jest jednym z większych państw europejskich. Posiada dostęp do Morza Czarnego. Miejsce lokalizacji na mapie (miejsce przecięcia trzech paneuropejskich korytarzy transportowych) to główna przyczyna postrzegania Rumunii, jako łącznika cywilizacyjnego pomiędzy Wschodem a Zachodem, Północą a Południem, a także, jako istotny śródlądowy system transportu wodnego.

Waga Rumunii na arenie międzynarodowej związana jest również z liczebnością narodu rumuńskiego (22,3 mln mieszkańców oraz 9 mln osób diaspory rumuńskiej). Warunki naturalne Rumunii (o których będzie mowa przy warunkach rozwoju turystyki oraz analizie gospodarki kraju) to obok korzystnej lokalizacji jeden z podstawowych strategicznych zasobów tego kraju¹.

Rys. 1. Polityczna mapa Rumunii.

Źródło: Portal Turystyczny *Wakacje z przewodnikiem*, <http://www.wakacjezprzewodnikiem.pl/> (data odczytu: 24.04.2009).

¹ Źródło: Konsulat Rumunii w Katowicach, *Rumunia wczoraj i dziś*, <http://www.consul-romania.pl/> (data odczytu: 24.04.2009).

Tab. 1. Wybrane wskaźniki społeczne, demograficzne i gospodarcze Rumunii w 2007 roku.²

WYBRANY WSKAŹNIK	DANE
Ustrój państwa	Republika parlamentarna
prezydent	Traian Basescu
premier	Emil Boc
Powierzchnia	237,500 km ² (78. miejsce na świecie)
Stolica	Bukareszt
Język oficjalny	rumuński
Liczba ludności	21,402,000 (51. miejsce na świecie)
Gęstość zaludnienia	93.16 os/ km ²
Przyrost naturalny	-0.136%
Wyznania	Prawosławie 86,8% Rzymsko - katolicyzm 5,1% Reformatyzm 3,5% Greko - katolicyzm 1% pozostałe: baptyści, adwentyści, muzułmanie, wyznawcy judaizmu
Długość granicy państwa:	
Lądowa	1.085,6 km
Morska	1.816,9 km (dostęp do Morza Czarnego – długość linii brzegowej: 225 km)
Państwa sąsiadujące:	
Ukraina	649,4 km
Republika Mołdowa	681,3 km
Węgry	448 km
Serbia	546,4 km
Bułgaria	631,3 km
Waluta	1 lej = 100 bani
Czas	wschodnioeuropejski: GMT + 2 godz

² Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Euromonitor International, *Romania*, <http://www.euromonitor.com/> oraz GlobalEDGE™, *Romania Statistics*, <http://globaledge.msu.edu/> oraz Ambasada Rzeczypospolitej w Bukareszcie Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, *Informacje o Rumunii*, <http://bukareszt.trade.gov.pl/pl> (data odczytu: 24.04.2009).

Święto narodowe	1 grudnia - na pamiątkę zjednoczenia kraju w 1918 roku z trzech historycznych prowincji: Wołoszczyzny (Oltenia, Muntenia i Dobrudża), Mołdawii i Transylwanii (Banat i Siedmiogród)
Mniejszości narodowe (spis powszechny z 2002 roku)	Rumuni – 89,5% Węgrzy – 6,6% Romowie – 2,3% Ukraińcy – 0,3% Niemcy – 0,3% Rosjanie (Starobrzędowcy) – 0,2% Turcy – 0,2% Inne (w tym Polacy ok. 5000 os.) – 0,4%

Tab. 2. Miasta Rumunii o największej liczbie mieszkańców (2007).

The first ten towns in the country by number of inhabitants, on July 1, 2007		
No. crt.	Town ¹⁾	Number of inhabitants
1.	Bucharest	1931838
2.	Iași	315214
3.	Cluj-Napoca	310243
5.	Timișoara	307347
4.	Constanța	304279
6.	Craiova	299429
7.	Galați	293523
8.	Brașov	277945
9.	Ploiești	230240
10.	Brăila	215316

¹⁾ Municipality (county residence)

Źródło: National Institute of Statistics, *Romania in Figures 2008*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro>. (data odczytu: 24.04.2009).

Tab. 3. Ludność według płci, wieku i systemu osiedleńczego (2007).

Population by sex, age group and area, on July 1			
	million inhabitants		
	2005	2006	2007
Total	21.6	21.6	21.5
By sex			
Male	10.5	10.5	10.5
Female	11.1	11.1	11.0
By age group			
0-14 years	3.4	3.3	3.3
15-59 years	14.1	14.1	14.0
60 years and over	4.1	4.2	4.2
By area			
Urban	11.9	11.9	11.9
Rural	9.7	9.7	9.6

Źródło: National Institute of Statistics, *Romania in Figures 2008*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro>. (data odczytu: 24.04.2009).

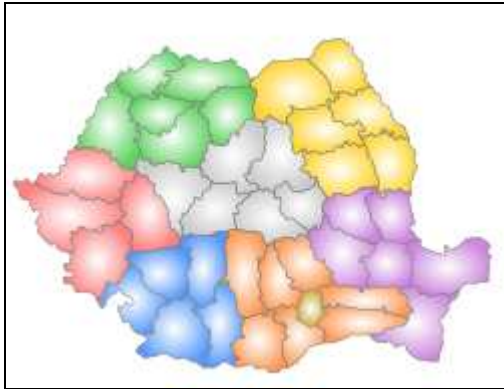
Tab. 4. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne gospodarki rumuńskiej w 2007 roku.

WSKAŹNIK	DANE
PKB na 1 mieszkańca (w tys. €)	5 600 (2007r.)
PKB (w mld €)	121,3
PKB (dynamika w %)	6,0
Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,5
Dług publiczny (% PKB)	20,5
Inflacja (w %)	6,6
Bezrobocie (w %)	4,1
Eksport towarów (w mld €)	29,4
Import towarów (w mld €)	50,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Eurostat, *Eurostat Yearbook 2008*, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home> oraz National Institute Of Statistics, *Romania in figures*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

2. Podział administracyjny oraz historyczny kraju.

Kraj dzieli się na 41 województw oraz wydzielone miasto stołeczne Bukareszt (o łącznej liczbie mieszkańców ponad 2 mln, skupionej w 6 sektorach, na które podzielona jest stolica). Ponadto Rumunia dzieli się na tzw. 8 regionów rozwoju, które mają za zadanie głównie koordynację okręgów wchodzących w ich skład. Odpowiadają one regionom Unii Europejskiej NUTS II.

Rys. 2. Podział Rumunii na 8 regionów rozwoju:

Nord-Vest (kolor zielony),
Nord-Est (kolor żółty),
Sud-Vest (kolor różowy),
Sud-Est (kolor fioletowy),
Sud (kolor pomarańczowy),
Vest (kolor niebieski),
Centru (kolor szary),
București și Ilfov (kolor brązowy).

Rys. 3. Podział historyczny kraju: Banat, Bukowina, Dobruża, Kriszana, Maramureș, Mołdawia, Siedmiogród i Wołoszczyzna (Oltenia i Muntenia).

3. Gospodarka Rumunii³.

Rumunia (wraz z Bułgarią) jest najmłodszym państwem członkowskim Unii Europejskiej (akcesja 01.01.2007r.). Jest także członkiem NATO od 2004r., jak również Światowej Organizacji Handlu czy Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Od 1991 roku gospodarka Rumunii jest prywatyzowana, ale ok. 30% gospodarki pozostaje nadal w rękach państwa. Obecnie Rumunia zaliczana jest do intensywnie rozwijających się gospodarek byłego bloku socjalistycznego, która utrzymuje dobre tempo wzrostu gospodarczego, kontroluje swoją inflację i posiada bardzo niski poziom bezrobocia (wyższa inflacja – 6,6% ale niższe bezrobocie – 4,1 % niż średnia unijna: odpowiednio: 1,8 % oraz 7,9 %).

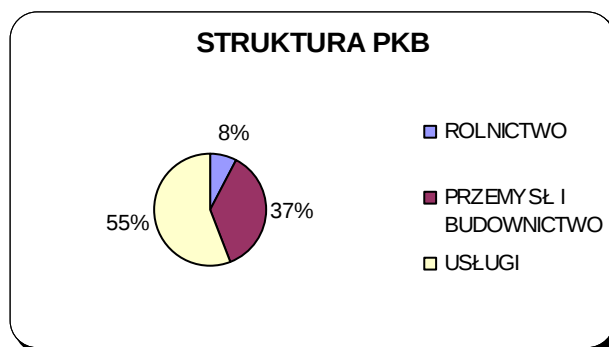
Jednak Rumunia jest jednym z najuboższych krajów w porównaniu do pozostałych członków UE. Kraj boryka się między innymi z takimi trudnymi sprawami jak niski poziom rozwoju gospodarczego, korupcja i przestępczość zorganizowana czy konieczność przeprowadzenia reformy systemu sądownictwa. Na potwierdzenie tej opinii, przytoczone zostają następujące dane: PKB Rumunii wynosi zaledwie 1% PKB UE-25: w Rumunii 121,3mld rocznie. Roczny PKB obecnej Unii sięga 10 847 mld euro. Na rolnictwo przypada z tego w UE niecałe 2%, a w Rumunii - 8%. Wydaje się też mniej na edukację niż w UE-25: w Rumunii 3,4 % PKB, podczas gdy średnia dla UE wynosi 5,2 %. Jeszcze większe dysproporcje widać w stymulujących innowacje wydatkach na badania i rozwój: wynoszą one 0,4-0,5 % PKB, a w obecnych 25 krajach członkowskich 1,86 %. O stopniu rozwoju świadczą też inne wskaźniki, np.: niższa średnia długość życia – 68 lat dla mężczyzn i 75 lat dla kobiet (odpowiednio dla UE: 76 i 82 lat), wskaźnik śmiertelności dzieci sięga 15 na tysiąc urodzeń, co znacznie przekracza poziom w UE wynoszący 4,5.

Motorem wzrostu w tworzeniu PKB są usługi (dynamiczny rozwój turystyki). Ich udział w tworzeniu PKB – wyniósł 55%. Na drugim miejscu jest przemysł i budownictwo - najważniejszymi gałęziami są górnictwo, hutnictwo i przemysł maszynowy. Bogactwa naturalne Rumunii to przede wszystkim ropa naftowa, gaz ziemny oraz węgiel. Na terenie Rumunii są również bogate źródła rud żelaza i metali nieżelaznych: miedzi, boksytów, ołowiu, cynku i innych, wśród których szczególną uwagę zwracają pokłady złota i srebra.

³ Źródło: Ministerstwo Gospodarki, *Informacje o współpracy gospodarczej z Rumunią*, <http://www.mg.gov.pl/> oraz Władysław Manteuffel: *Koniec piątej fali rozszerzenia: Bułgaria i Rumunia w UE*, <http://www.psz.pl/> oraz Ambasada Rzeczypospolitej w Bukareszcie Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, *Gospodarka Rumunii*, <http://bukareszt.trade.gov.pl/pl> (data odczytu: 24.04.2009).

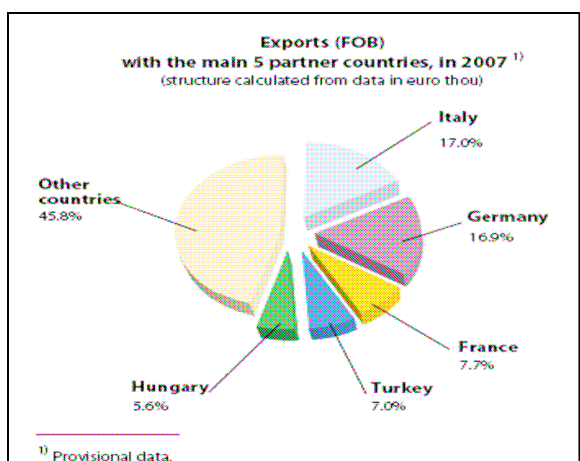
Główne towary eksportowe to: tekstylia i obuwie, metale i wyroby metalowe, maszyny i urządzenia, minerały i paliwa, chemikalia, produkty rolne.

Wartość dodana brutto w sektorze usług zanotowała wzrost 5,6%, w przemyśle wzrosła o 4,8% (przemysł wzrósł o 31,1%), natomiast rolnictwo wzrosło o 23,4%. Zatem wyższe niż w UE (2,7%) tempo wzrostu PKB w Rumunii (6% - tym samym udało się utrzymać wysoki poziom wzrostu PKB z dwóch poprzednich lat) pozwoli z przy utrzymaniu dotychczasowych trendów z czasem dogonić resztę krajów unii pod względem rozwoju gospodarczego. Wydaje się także, że przyczynią się do tego korzyści z akcesji m.in. ułatwione podróże, nauka i praca w UE, a także dostęp do unijnych funduszy.

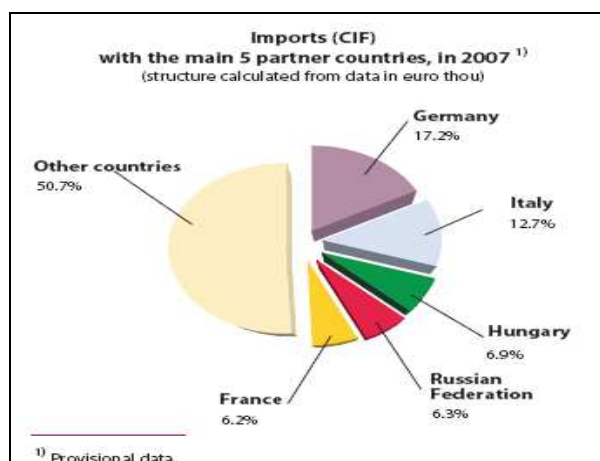
Rys. 4. Udział podstawowych sektorów gospodarki w tworzeniu PKB (2007).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: National Institute Of Statistics, *Romania in figures 2008*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Rys. 5. Główni partnerzy handlowi – import towarów.

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romania in figures 2008*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Rys. 6. Główni partnerzy handlowi – eksport towarów.

4. Przyrodnicze oraz pozaprzyrodnicze warunki rozwoju turystyki⁴.

Ukształtowanie terenu

Jedynie 35% powierzchni kraju leży na terenach nizinnych i równinnych (na południu). Pozostała część jest pokryta wyżynami (centralna i północna części kraju z największą Wyżyną Transylwańską), terenem pagórkowatym lub terenem o charakterze wyraźnie górzystym (55% wielkiego łańcucha Karpackiego). Wszystkie pasma górskie w Rumunii należą do Karpat, a w całości do Rumunii należą Karpaty Południowe i Góry Zachodniorumuńskie. Masywy o cechach krajobrazu wysokogórskiego to: Retezat 2509m.n.p.m., Paringu 2518m.n.p.m., Fagaras 2544m.n.p.m. i Bucegi 2507m.n.p.m.. Najwyższym szczytem jest Moldoveanu 2544m.n.p.m.

Klimat

Rumunia leży w strefie umiarkowanego klimatu kontynentalnego. Wielki łuk Karpat stanowi jednak istotną barierę klimatyczną, dzielącą kraj na trzy strefy. Zachodnia strefa (głównie Siedmiogród) znajduje się pod wpływem czynników kształtujących klimat Europy Zachodniej. Północno-wschodnia część kraju ma natomiast ostre zimy, a lata są długie i upalne (śr. temp. stycznia wynosi ok. - 4 st. C, a w lipcu dochodzi do 40 st. C). Na południu Niziny Wołoskiej i w Dobrudży warunki pogodowe są zbliżone do śródziemnomorskich - klimat wybrzeża cechuje pogodne, słoneczne lato, przy czym upały nie muszą być dotkliwe ze względu na łagodzący wpływ masy powietrza morskiego. Wyższe partie gór mają odrębny klimat, związany z wysokością oraz dużą ilością opadów, które osiągają tam do 1400 mm rocznie. Największe opady przypadają na maj i czerwiec.

Sieć rzeczna i jeziora

Rzeki i jeziora obejmują 4% powierzchni kraju. Prawie wszystkie rzeki Rumunii należą do zlewiska Morza Czarnego. Główną rzeką Rumunii, płynącą w większości wzdłuż jej południowej granicy jest Dunaj, z 2860 km jego całkowitej długości od źródeł

⁴ Źródło: Z. Kruczek, *Europa. Geografia turystyczna*, PROKSENIA, Kraków, 2005, 183-186 oraz Towarzystwo Polsko-Rumuńskie w Krakowie, <http://www.tpr.pl/> oraz Rumuńska Organizacja Turystyczna, <http://www.turism.ro> (data odczytu 24.04.2009).

do ujścia - 1075 km przepływa przez Rumunię. Najważniejszymi jego dopływami są Prut, Marusza, Seret czy Samosz. Jezior jest w Rumunii stosunkowo niewiele. Naturalne jeziora górskie, głównie o charakterze polodowcowym występują przede wszystkim w najwyższych partiach Karpat Południowych. Po spiętrzeniu zaporami wielu górskich rzek powstały sztuczne jeziora zaporowe - m.in: Vidaru, Vidra, Bicz, Rovinari. Najrozleglejsze są jeziora przybrzeżne (tzw. limany) w Dobrudży i na rozlewiskach delty Dunaju. Największe z nich to jez. Razlm (394 km kw), Zmeica, Sinoie oraz błotne jez. Techirghiol. Niezwykle bogata są zasoby wód mineralnych, na których bazują uzdrowiska – połowa źródeł Europy⁵.

Flora i fauna

W Karpatach zachowały się znaczne połacie pierwotnych lasów oraz naturalne obszary roślinności wysokogórskiej powyżej granicy lasu - 1400-1600 m. Spotyka się lasy dębowe, bukowe, występują kasztany, brzozy, wiązy, graby i wiele innych gatunków drzew liściastych, natomiast w wyższych partiach gór panują drzewa iglaste - głównie świerk i sosna (łącznie 24%). Powyżej lasów występują krzewy kosodrzewiny oraz roślinność hal i naskalna typu alpejskiego. Na południu i wschodzie zachowały się gdzieś fragmenty dawnych stepów (Dobrudża i wschodnia Muntenia). Natomiast delta Dunaju to potężne skupisko trzciny (ok. 270 tys. ha) i różnorodnych gatunków roślin błotnych. Spotyka się tu też rośliny wiecznie zielone jak: mirt, dziki jaśminowiec czy figowce. Świat zwierząt Rumunii jest bogaty i zróżnicowany. Karpaty są prawdziwą ostoją zwierzyny. Ze względu na dzikość i zachowany jeszcze pierwotny charakter znacznych obszarów górskich. W ostępach górskich dość licznie występują niedźwiedzie, często spotyka się jelenie, sarny, rysie, wilki, lisy i zające. W wyższych partiach Karpat Południowych często występują kozice. Zarówno w górach jak na niżej położonych terenach liczne są gatunki ptaków - m.in. jarząbki, dzięcioły, cietrzewie, głuszce czy rzadsze, ale wciąż dość powszechne drapieżniki jak jastrzębie, sępy czy orły. Dla stepów i równin rolniczych typowe są spore ilości gryzoni, m.in. susłów i chomików.

⁵ Serwis Informacyjny Branży Turystycznej, *Rumuńska turystyka stawia na uzdrowiska*, www.tur-info.pl (data odczytu: 24.04.2009).

Komunikacja

Tab. 5. System komunikacji w Rumunii.

SIEĆ KOLEJOWA	11 385 km	Główne węzły komunikacji kolejowej: Timisoara, Brasov, Arad, Ploeshti
SIEĆ DROGOWA	198 817 km	utwardzone 60043 km (w tym 265 km autostrad) nieutwardzone 138774 km
PORTY LOTNICZE	61 (w tym 25 o nawierzchni utwardzonej)	Krajowe oraz zagraniczne linie lotnicze obsługuje przedsiębiorstwo TAROM Najważniejsze porty lotnicze: Bukareszt (Otopeni, Bancasa), Constanca (Mihail, Kogalnicanu), Timisoara, Cluj-Napoca, Arad, Jassy, Sibiu
DROGI WODNE	1 731 km	Dunaj - jedyna żeglowna rzeka, posiada połączenie kanałem z M. Czarnym. Najważniejsze porty -czarnomorskie: Constanca, Magnalia, Sulina - naddunajskie: Braiła, Galati, Giurgiu, Oltenita, Corabia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Źródło: Z. Kruczek, *Europa. Geografia turystyczna*, PROKSENIA, Kraków, 2005, 183-186 oraz Towarzystwo Polsko-Rumuńskie w Krakowie, <http://www.tpr.pl/> (data odczytu 24.04.2009).

5. Regiony i atrakcje turystyczne.

Na potencjał turystyczny Rumunii składają się dwa główne komponenty. Pierwszym z nich jest bogactwo naturalne, reprezentowane przez wspaniały krajobraz, urozmaiconą rzeźbę terenu, sprzyjający klimat oraz wiele uzdrowisk leczniczych. Natomiast drugim składnikiem jest bogactwo kulturalno-historyczne, które obejmuje liczne zabytki historii, architektury i sztuki o unikalnej wartości, muzea, miejsca o dużej wartości z punktu widzenia archeologii, tradycje i folklor.

Organizacje, zajmujące się promowaniem turystyki Rumunii w kraju i za granicą to przede wszystkim: Rumuńska Organizacja Turystyczna (www.turism.ro/english/spas.php) oraz Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Turystyki (www.turism.gov.ro).

Tab. 6. Najważniejsze atrakcje turystyczne Rumunii według regionów.

REGION TURYSTYCZNY	NAJWAŻNIEJSZE ATRAKCJE
BUKOWINA	✓ malowane klasztory: Voroneț, Humor, Arbore, Sucevița, Moldovița, Probota (wpis na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO) ✓ budownictwo ludowe ✓ bogaty folklor i wielonarodowa kultura ✓ "polskie wioski" (m.in. Plesza, Nowy Sołonec Kaczyca, Pojana Mikula) ✓ krajobraz łagodnych wzgórz i dolin
MARAMURESZ	✓ drewniane cerkwie o strzelistych wieżach (UNESCO) ✓ bogaty i żywy folklor: stroje ludowe (noszone na co dzień), kultywowane obrzędy i zwyczaje (m.in. niedzielne parady) ✓ kilkanaście wsi z unikalną drewnianą zabudową, położonych w dolinie Izy i na południe od Sighetu, m.in.: Bogdan Vodă, Ieud, Rozavlea i Bârsana (słynne ozdobne, rzeźbione bramy i zagrody i bramy marmaroskie) ✓ atrakcyjne pasma Karpat wschodnich
SIEDMIOGRÓD (TRANSYLVANIA)	✓ tzw. "kraina Sasów siedmiogrodzkich" ze wspaniałymi średniowiecznymi miastami (Sybin, Medias, Sigiszoara, Braszów i in.) oraz z unikalnymi saskimi warownymi kościołami i grodami wiejskimi (UNESCO) ✓ twierdze i zamki (Hunedoara, Bran – Zamek Drakuli) ✓ szlak prowadzący po historycznych i legendarnych miejscach związanych ze słynnym Draculą i jego historycznym pierwowzorem ✓ fortece Dackie w Górach Orastie (UNESCO) ✓ szeklerszczyzna- kraina zamieszkała przez węgierskojęzycznych

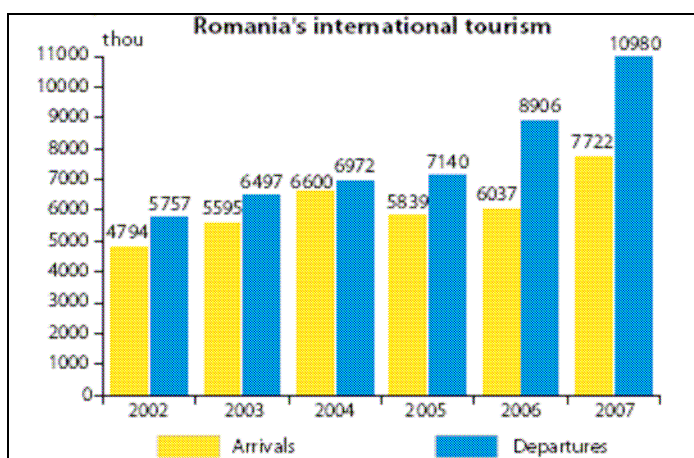
	potomków średniowiecznych wojowników sprowadzonych tu do obrony karpackich granic ✓ miasta pełne pamiątek po czasach panowania węgierskiego i austriackiego, ze wspianą secesyjną zabudową najwyższej europejskiej próby (Kluż, Oradea, Arad, Satu Mare). ✓ wielonarodowa mozaika (Rumuni, Węgrzy, Sasi, Szeklerzy i in. oraz bogate dziedzictwo kulturowe tych narodów)
BANAT	✓ Sighișoara - stolica regionu, pełna zabytków historycznych, wspianej architektury secesyjnej i pamiątek po rewolucji 1989r., Stare Miasto (UNESCO) ✓ Baile Herculane - historyczne uzdrowisko ✓ malowniczy przełom Dunaju "Żelazna Brama" oraz cuda przyrody w postaci skalnych wąwozów i jaskiń ✓ wielonarodowa mozaika (Rumuni, Serbowie, Szwabi, Węgrzy, Czesi i in) oraz dziedzictwo ich kulturowe
RUMUŃSKA MOŁDAWIA -	✓ Jassy - stolica regionu, historyczne miasto bogate w zabytki z różnych okresów, znaczący ośrodek kulturalnym i uniwersytecki ✓ region Neamt z historycznymi klasztorami u podnóża Karpat (UNESCO) ✓ winnice Cotnari ✓ uzdrowisko Slanic Moldova ✓ monumentalne pamiątki po krwawych bitwach I wojny światowej (Marasesti) ✓ Gałac - historyczny port nad Dunajem
WYBRZEŻE MORZA CZARNEGO	✓ wybrzeże czarnomorskie z kurortami: Mamaia, Eforia, Costinesti, Neptun, Jupiter, Mangalia i in. (na odcinku ok. 80 km dobrze zagospodarowane: szerokie, piaszczyste plaże, nowoczesne hotele, restauracje, promenady) ✓ kraina Dobrudża z głównym miastem i portem Konstanca (liczne zabytki antyczne, potureckie i secesyjne) ✓ antyczne ruiny Histrii ✓ meczety Mangalii i Babadag

	✓ winnice Murfatlaru
DELTA DUNAJU	✓ rozległy obszar chroniony (UNESCO) z bogatą roślinnością, licznymi odnogami rzeki, kanałami, jeziorami, rozlewiskami i bagnami, wielogatunkowym skupiskiem ptactwa wodnego ✓ Tulcza - główny ośrodek i punkt startowy do wycieczek statkami w deltę ✓ wioski rosyjskich starowierców z archaicznymi monastyrami
WOŁOSZCZYŻNA czyli OLTENIA i MUNTENIA	✓ monastypy: Horezu (UNESCO), Tismana, Cozia, Curtea de Arges ✓ ciekawe miasta: Turnu Severin, Craiova, Tirgu Jiu, Tirgoviste, Ploiesti i in ✓ bogate folklorem i tradycyjnym budownictwem wsie ✓ dolina Prahowy z góorskimi kurortami Busteni i Sinaia (pałac królewski)
BUKARESZT i okolice	✓ Bukareszt – miasto ciekawych muzeów, pomników, monumentalnych gmachów, rozległych parków, potureckich knajpek i "paryskich" kawiarni (nazywane w okresie międzywojennym Małym Paryżem), z przykładami zabytków z XIX-wieku oraz secesji: Pałac Parlamentu, , Pałac Królewski, Park Herastrau z Muzeum Etnograficznym, Łuk Triumfalny, Teatr Narodowy, Opera, Park Cismigiu, katedra prawosławna i Pałac Patriarchy, cerkwie ✓ barokowy kompleks pałacowy w Mogosoaia ✓ Snagov z monastyrem na wyspie i ośrodkiem wypoczynkowym nad jeziorem ✓ monastyr Cernica ✓ Karpaty - najatrakcyjniejsze pasma i góry: w Karpatach Wschodnich - Rodniańskie, Marmaroskie, Kelimeny, Ceahlau i wąwóz Bicaz, w Karpatach Południowych - Bucegi, Fogarasze (najwyższe), Paring, Retezat i góry Banackie, w Zachodnich - krasowy płaskowyż Padis

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Źródło: Z. Kruczek, *Europa. Geografia turystyczna*, ROKSENIA, Kraków, 2005, 183-186 oraz Towarzystwo Polsko-Rumuńskie w Krakowie, <http://www.tpr.pl/> oraz Rumuńska Organizacja Turystyczna, <http://www.turism.ro> oraz Portal Romania Travel, <http://www.romaniatravel.com/> (data odczytu 24.04.2009).

Rozdział II - Rynek recepcji turystycznej.

Na podstawie raportu „Romanian tourism in figures” (2007), sporządzonego przez Narodowy Urząd Statystyczny Rumunii w Bukareszcie (National Institute of Statistics), ogółem w 2007 roku Rumunię odwiedziło **7,722 mln turystów**. Ruch turystyczny wykazuje tendencję rosnącą – Rumunia znalazła się w grupie krajów (obok państw takich jak: Armenia, Czarnogóra, Turcja, Serbia i in.), które w 2007 roku zanotowały największy wzrost liczby przyjazdów w Europie⁶.

Rys. 7. Międzynarodowa turystyka w Rumunii – przyjazdy turystów zagranicznych oraz wyjazdy turystów rumuńskich za granicę (w tys.).

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Zgodnie z utworzonym przez Światową Organizację Turystyki (ang. United Nations Tourism Organization, UNWTO) podziałem świata na regiony turystyczne Rumunia zalicza się do Centralno-Wschodniego Subregionu Europejskiego. Jak można zauważyć, procentowy udział rynku turystycznego Rumunii w stosunku do całej Europy to 1,6%, natomiast do Subregionu Centralno-Wschodniego wynosi 8%. Godny uwagi jest także fakt, iż choć w ostatnim badanym okresie (tj. 08/07) nastąpił spadek przyjazdów turystów, to jednak rok wcześniej zmiana ta była dodatnia oraz bardzo wysoka (wzrost 12%).

⁶ Źródło: Instytut Turystyki, *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku*, <http://www.intur.com.pl/> (data odczytu 24.04.2009).

Tab. 7. Przyjazdy turystów zagranicznych na świecie według regionów UNWTO (w mln).

	Przyjazdy							zmiany %		
	1995	2000	2003	2004	2005	2006	2007	06/05	07/06	08/07*
Świat ogółem	540,4	683,3	694,0	764,4	802,5	847,3	903,2	5,5	6,6	3,7
Europa	315,0	393,3	407,1	424,4	438,7	462,1	484,9	5,0	4,9	1,7
Północna Europa	40,1	43,7	45,8	49,6	51,0	56,5	58,1	7,1	2,7	0,3
Zachodnia Europa	112,2	139,7	136,1	139,0	142,6	149,6	154,9	4,9	3,5	1,2
Środkowo Wschodnia Europa	60,0	69,2	78,5	86,3	87,8	91,2	96,0	4,3	5,2	2,9
Europa Południowa i Śródziemn.	102,7	140,8	146,8	149,5	157,3	164,8	176,1	4,7	6,9	2,1

Źródło: Instytut Turystyki, *Trendy w turystyce światowej*, it@intur.com.pl (data odczytu 24.04.2009), za: Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO: UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 3, October 2008).

Większość turystów zagranicznych przybywających do Rumunii z krajów europejskich (stanowiących ponad 95% ogółu) pochodzi z krajów UE (62%)⁷. Wśród nich przeważają turyści z sąsiednich krajów oraz subregionu południowego.

⁷ Źródło: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, *Notatka informacyjna nr 7/2007 na temat rozwoju turystyki w Rumunii*, <http://www.bukareszt.trade.gov.pl/> (data odczytu: 24.04.2009).

Tab. 8. Międzynarodowa turystyka w Rumunii – przyjazdy turystów zagranicznych wg krajów.

<i>Tourists accommodated and overnights in the establishments of tourists reception with functions of tourists accommodation, by tourists countries of residence, in 2006</i>		
	Turști cazati (număr) Tourists accommodated (number)	Innoptări (număr) Overnights (number)
TOTAL	6216028	18991695
Români¹⁾	4836196	15749590
Străini²⁾	1379832	3242105
EUROPA	1129125	2704540
U.E. / E.U.	958579	2197057
Austria	58022	103941
Belgia	20312	40876
Cipru	4506	9889
Danemarca	15782	48436
Estonia	866	1637
Finlanda	7963	30511
Franta	109778	253088
Germania	189890	506766
Grecia	33062	65602
Irlanda	8314	18029
Italia	182576	403689
Letonia	1840	3574
Lituania	1104	2170
Luxemburg	1142	2816
Malta	965	1825
Olanda	35910	74509
Polonia	23155	56432
Portugalia	12331	41699
Regatul Unit	78732	163433
Republica Cehă	16901	36086
Slovacia	6711	15509
Slovenia	8014	18645
Spania	44774	80014
Suedia	14649	39997

¹⁾ Romanians; ²⁾ Foreigners.

Ungaria	81280	177884
Bulgaria	15140	30432
Elveția	18267	36175
Federația Rusă	16373	78959
Serbia	5027	9908
Munte negru	1102	2593
Norvegia	13685	51053
Republica Moldova	28837	77769
Turcia	26131	59841
Ucraina	14138	39600
Alte țări din Europa ³⁾	31846	121153
ASIA	104554	246554
China	4815	10322
Israel	55859	146706
Japonia	20555	40377
Alte țări din Asia ⁴⁾	23325	49149
AMERICA	122444	242289
Canada	17424	36222
S.U.A.	98135	189119
S.U. Mexicane	921	2000
Țări din America de Sud ⁵⁾	5964	14948
AFRICA	7945	21858
AUSTRALIA, OCEANIA ȘI ALTE TERITORII	8279	14309
Țări și teritorii nespecificate⁶⁾	7485	12555

³⁾ Other countries of Europe; ⁴⁾ Other countries of Asia.

⁵⁾ Countries of South America; ⁶⁾ Countries and territories not specified.

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

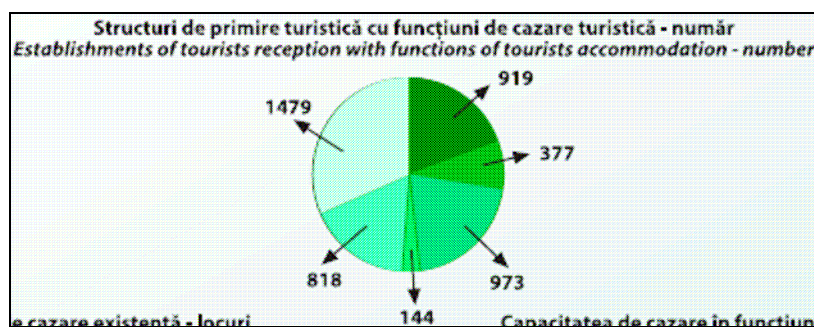
Turystyka przyjazdowa najmocniej rozwija się w Rumunii centralnej, południowo-wschodniej oraz w okręgu Bukareszt.

Tab. 9. Turystyka przyjazdowa wg 8 regionów rozwoju.

Regiunea	Sosiri turisti (număr) Tourists arrivals (number)					
	2005			2006		
	Total	Români Romanians	Străini Foreigners	Total	Români Romanians	Străini Foreigners
TOTAL	5805096	4375185	1429911	6216028	4836196	1379832
din care:						
- hoteluri	4481424	3202500	1278924	4729371	3497187	1232184
1. Nord-Est - total	621583	512372	109211	678254	579994	98260
din care:						
- hoteluri	464827	367371	97456	475396	390152	85244
2. Sud-Est - total	1107963	951872	156091	1080729	960061	120668
din care:						
- hoteluri	931370	782623	148747	899028	786714	112314
3. Sud Muntenia - total	573557	486871	86686	627320	540195	87125
din care:						
- hoteluri	399966	326347	73619	433981	360804	73177
4. Sud-Vest Oltenia - total	334178	308361	25817	370820	347260	23560
din care:						
- hoteluri	237846	218629	19217	267138	249250	17888
5. Vest - total	535171	395514	139657	613827	469425	144402
din care:						
- hoteluri	398491	279304	119187	460348	334036	126312
6. Nord-Vest - total	733384	572098	161286	780554	643510	137044
din care:						
- hoteluri	547913	402877	145036	551366	432144	119222
7. Centru - total	1067924	802401	265523	1164060	909791	254269
din care:						
- hoteluri	698416	502402	196014	766275	576453	189822
8. București-Ilfov - total	831336	345696	485640	900464	385960	514504
din care:						
- hoteluri	802595	322947	479648	875839	367634	508205

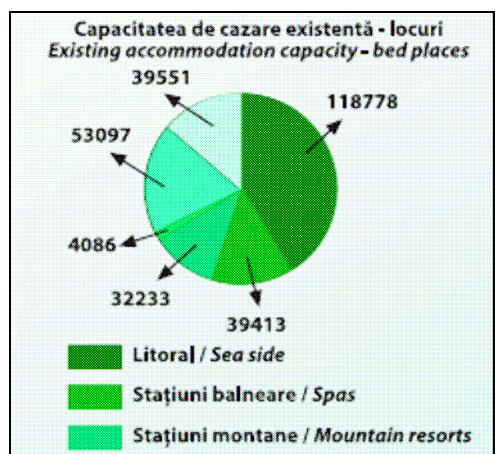
Zródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Na podstawie trzech poniższych wykresów możemy przeanalizować trzy cechy charakterystyczne dla bazy noclegowej, według głównych kierunków podróży, jakimi są: rejon nadmorski, uzdrowiskowy, górski, Deltę Dunaju oraz miejski. Są to: wielkość bazy noclegowej (Rys.; najwięcej obiektów w rejonie górskim oraz nadmorskim), jej pojemność (Rys.; największa w rejonie nadmorskim oraz skupiona w rumuńskich miastach) oraz liczbę udzielonych noclegów w tych obiektach, które świadczą o odwiedzanych przez turystów obszarach (Rys. oraz Tab.; najczęściej: miasta, pozostałe rejony mają mniej więcej równy udział, natomiast nieznaczny jest udział obszaru Deltę Dunaju).

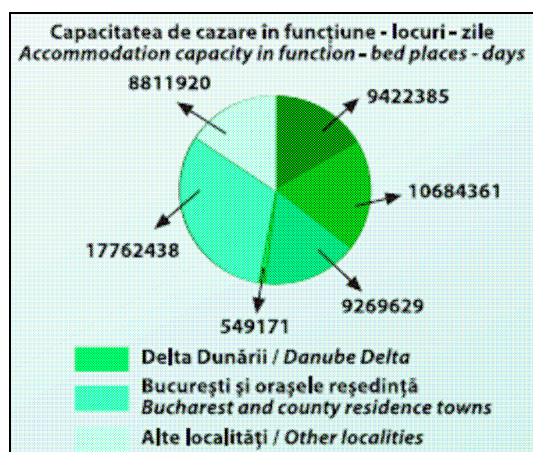
Rys. 8. Liczba obiektów zakwaterowania turystycznego według głównych kierunków podróży.

Zródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Rys. 9. Liczba miejsc noclegowych w obiektach zakwaterowania turystycznego według głównych kierunków podróży.

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Rys. 10. Liczba udzielonych noclegów w obiektach zakwaterowania turystycznego według kierunków podróży.

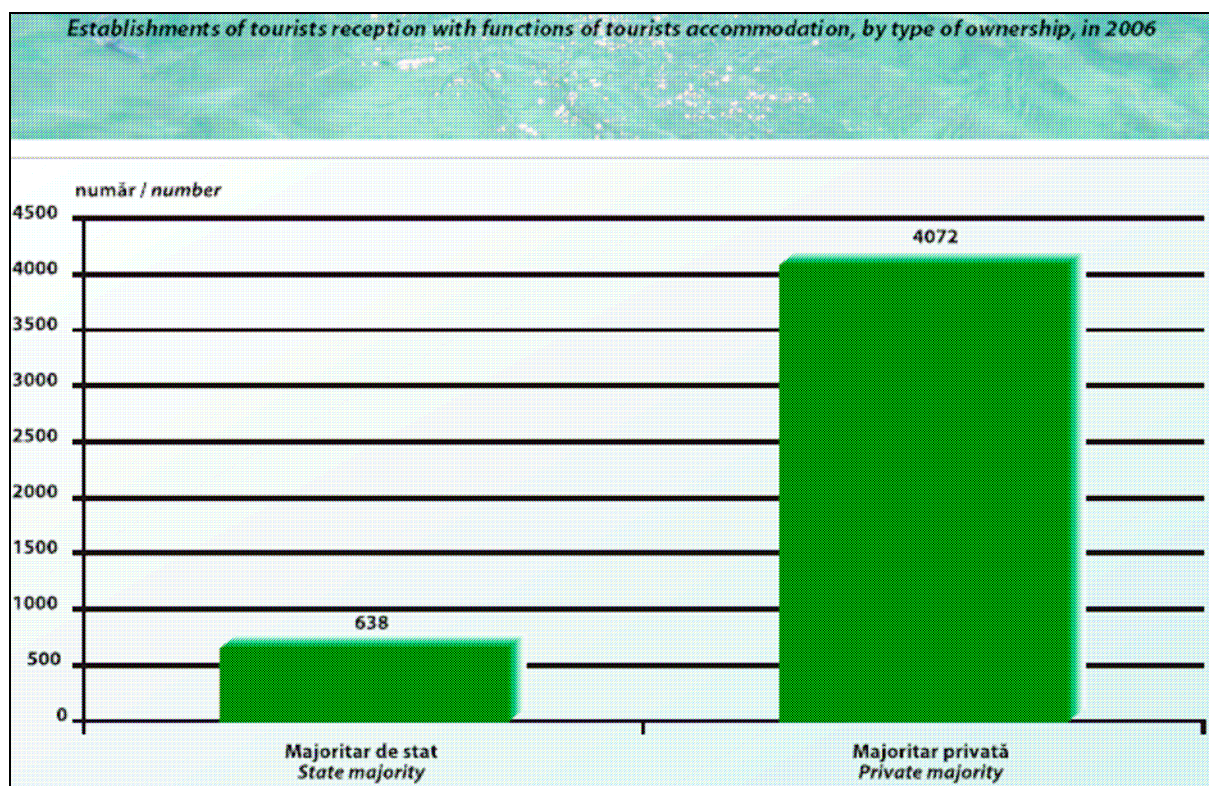
Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Obiekty zakwaterowania turystycznego typu hotele (w szczególności średniej i najniższej klasy) oraz pensjonaty zlokalizowane na terenach wiejskich mają największy udział w strukturze bazy noclegowej (Tab.). Najchętniej turyści kwaterują się właśnie w pensjonatach i hotelach (Tab.). Warto zwrócić uwagę, iż ponad 85% wszystkich obiektów znajduje się w prywatnych rękach (Rys.).

Tab. 10. Liczba obiektów zakwaterowania turystycznego według rodzajów oraz kategorii.

<i>Establishments of tourists reception with functions of tourists accommodation and tourists accommodation capacity, by type of establishments and category of comfort, in 2006</i>								
	Total	5 stele 5 stars	4 stele 4 stars	3 stele 3 stars	2 stele 2 stars	1 stea 1 star	Neclasificate Not classified	
Numărul de structuri Number of establishments								
TOTAL	4710	53	251	990	2084	955	377	TOTAL
Hoteluri	1066	8	82	308	462	180	26	Hotels
Moteluri	154	-	-	31	73	42	8	Motels
Hanuri turistice	9	-	-	-	-	-	9	Tourist inns
Hoteluri pentru tineret	34	-	-	15	13	5	1	Hotels for youth
Hosteluri	41	-	-	12	25	3	1	Hostels
Vile turistice	742	34	78	168	200	180	82	Tourist villas
Bungalouri	298	-	-	19	23	243	13	Bungalows
Cabane turistice ¹⁾	116	-	-	14	23	39	40	Tourist chalets ¹⁾
Sate de vacanță	2	-	-	-	2	-	-	Holiday villages
Campinguri	68	-	1	4	11	41	11	Campings
Tabere de elevi și preșcolari	128	-	-	-	-	-	128	School and pre-school camps
Popasuri turistice	31	-	-	2	17	9	3	Tourist halting places
Pensiuni turistice urbane	702	4	54	221	326	70	27	Urban tourist boarding houses
Pensiuni turistice rurale	1259	7	33	192	906	121	-	Rural tourist boarding houses
Unități tip căsuță	53	-	-	1	2	22	28	Houselet-type units
Spații de cazare pe nave	7	-	3	3	1	-	-	Ship accommodation spaces

Zródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Rys. 11. Obiekty zakwaterowania turystycznego według rodzaju własności.

Zródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Tab. 11. Liczba udzielonych noclegów według rodzajów obiektów zakwaterowania turystycznego oraz głównych kierunków podróży.

<i>Establishments of tourists reception with functions of tourists accommodation and tourists accommodation capacity, by type of establishments and tourists destinations, in 2006</i>								
urmare / continued								
	Total	Litoral ¹⁾ Seaside ¹⁾	Stațiuni balneare Spas	Stațiuni montane Mountain resorts	Delta Dunării ²⁾ Danube Delta ²⁾	București și orașele reședință ³⁾ Bucharest and county residence towns ³⁾	Alte localități Other localities	
Capacitatea de cazare în funcțiune (număr de locuri - zile) Accommodation capacity in function (number of bed places - days)								
TOTAL	56499904	9422385	10684361	9269629	549171	17762438	8811920	TOTAL
Hoteluri	37777022	7233059	8822233	3753912	266977	14282743	3418098	Hotels
Moteluri	1693595	-	80961	295099	2688	344164	970683	Motels
Hanuri turistice	41198	-	-	-	4424	-	36774	Tourist inns
Hoteluri pentru tineret	498441	40300	63007	117075	-	251370	26689	Hotels for youth
Hosteluri	320400	17072	1464	11894	-	185742	104228	Hostels
Vile turistice	2722469	243374	878228	759593	101845	518266	221163	Tourist villas
Bungalouri	299600	174408	-	42997	-	21900	60295	Bungalows
Cabane turistice ⁴⁾	1371280	-	21166	1049039	-	53850	247225	Tourist chalets ⁴⁾
Sate de vacanță	38690	-	-	38690	-	-	-	Holiday villages
Campinguri	1456009	985094	114838	22200	51785	160938	121154	Campings
Tabere de elevi și preșcolari	2988243	539044	293622	852646	91750	430062	781119	School and pre-school camps
Popasuri turistice	183728	-	48306	28376	-	-	107046	Tourist halting places
Pensiuni turistice urbane	3745131	110630	281402	977035	18992	1450647	906425	Urban tourist boarding houses
Pensiuni turistice rurale	3188350	38526	65022	1299367	10710	6012	1768713	Rural tourist boarding houses
Unități tip casă	103154	40878	14112	5856	-	-	42308	Houselet-type units
Spații de cazare pe nave	72594	-	-	15850	-	56744	-	Ship accommodation spaces

¹⁾ Exclusiv municipiul Constanța. / Excluding Constanța Municipality. ²⁾ Inclusiv municipiul Tulcea. / Including Tulcea Municipality.

³⁾ Exclusiv municipiul Tulcea. / Excluding Tulcea Municipality. ⁴⁾ Inclusiv cabanele de vânătoare și pescuit. / Including the hunting and fishing chalets.

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Jak wynika z poniższego wykresu, większość obiektów zakwaterowania turystycznego charakteryzuje się niskim stopniem wykorzystania miejsc noclegowych, co przekłada się na niską rentowność przy dość dużych zasobach. Widoczne jest to na przykładzie porównania z sytuacją w Polsce – Rumunia dysponuje prawie dwukrotnie większą bazą noclegową⁸, jej rynek recepcyjny obejmuje dwukrotnie mniejszą liczbę turystów, a stopień wykorzystania miejsc noclegowych jest nieznacznie mniejszy od średniej krajowej dla Polski (o ok. 4%)⁹. Przyczynami mogą być: brak efektywnej promocji atrakcyjnej oferty oraz jej dystrybucji, niski standard wyposażenia obiektów (12% obiektów zakwaterowania turystycznego nie jest wyposażonych w łazienkę lub

⁸ Źródło: Instytut Turystyki, *Trendy w turystyce światowej*, Tab.2.15. Liczba hoteli i obiektów typu hotelowego, it@intur.com.pl (data odczytu 24.04.2009).

⁹ Źródło: Instytut Turystyki, *Trendy w turystyce światowej*, Wykr. Stopień wykorzystania pokoi i miejsc noclegowych według kwartałów 2001-2008, it@intur.com.pl (data odczytu 24.04.2009).

natrysk, w tym 2,5% przypada na hotele¹⁰⁾ i niezadowalająca jakość świadczonych usług przy stosunkowo wysokich cenach¹¹.

Tab. 12. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych według rodzaju zakwaterowania.

Net use of bed places indices of the tourists accommodation capacity in function, by type of establishments of tourists reception with functions of tourists accommodation and category of comfort, in 2006								
	Total	5 stele 5 stars	4 stele 4 stars	3 stele 3 stars	2 stele 2 stars	1 stea 1 star	Neclasificate Not classified	
TOTAL	33,6	35,9	31,7	32,3	37,6	31,5	18,4	TOTAL
Hoteluri	41,0	36,9	33,5	36,8	45,4	41,1	29,1	Hotels
Moteluri	22,4	-	-	25,0	21,4	22,0	28,4	Motels
Hanuri turistice	19,6	-	-	-	-	-	19,6	Tourist inns
Hoteluri pentru tineret	27,1	-	-	25,2	24,2	41,9	-	Hotels for youth
Hosteluri	19,5	-	-	25,8	16,6	32,0	-	Hostels
Vile turistice	25,2	14,8	25,1	20,9	24,9	31,9	38,8	Tourist villas
Bungalouri	22,5	-	-	18,4	16,0	23,9	81,7	Bungalows
Cabane turistice ¹⁾	10,2	-	-	19,3	10,0	8,2	10,4	Tourist chalets ¹⁾
Sate de vacanță	18,6	-	-	-	18,6	-	-	Holiday villages
Campinguri	15,4	-	28,2	25,4	11,1	17,0	12,2	Campings
Tabere de elevi și preșcolari	17,0	-	-	-	-	-	17,0	School and pre-school camps
Popasuri turistice	20,9	-	-	13,8	17,9	27,0	-	Tourist halting places
Pensiuni turistice urbane	19,6	27,7	20,0	20,4	18,7	19,3	-	Urban tourist boarding houses
Pensiuni turistice rurale	14,4	18,6	20,2	15,2	13,2	16,9	-	Rural tourist boarding houses
Unități tip căsuță	15,1	-	-	-	5,8	25,2	6,9	Houselet-type units
Spații de cazare pe nave	56,5	-	75,7	44,1	-	-	-	Ship accommodation spaces

¹⁾ Inclusive cabanele de vânătoare și de pescuit. / Including the hunting and fishing chalets.

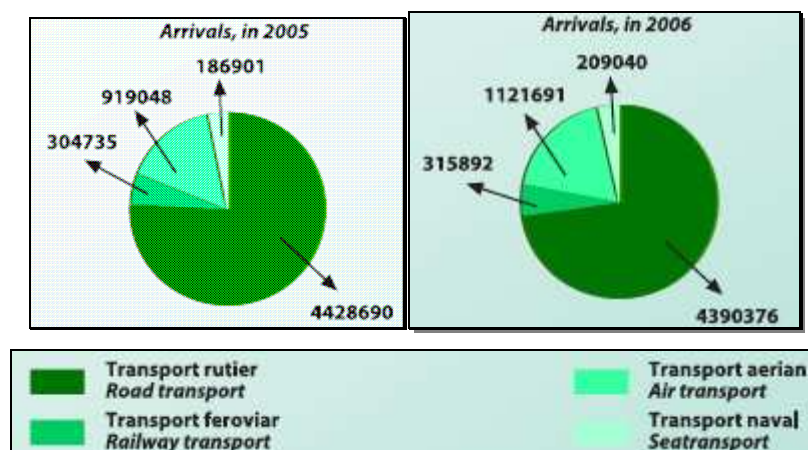
Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Turyści najchętniej przyjeżdżają do Rumunii, korzystając z transportu drogowego, który jednak charakteryzuje się tendencją spadkową na rzecz wzrostu transportu lotniczego. Związane jest to głównie z rozwojem tanich linii lotniczych - zwiększaniem floty samolotów, częstotliwości lotów oraz wytyczaniem nowych kierunków¹².

¹⁰⁾ Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, Rozdz.3 Tab. 2.5. Liczba pokoi w obiektach zakwaterowania turystycznego, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009)

¹¹⁾ Źródło: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, *Przegląd Gospodarki Rumuńskiej nr 9/2008*, www.bukareszt.ploemb.net oraz Serwis Informacyjny Branży Turystycznej, *Kiepskie wyniki rumuńskiej branży turystycznej za sezon letni*, www.tur-info.pl (data odczytu: 24.04.2009).

¹²⁾ Serwis Informacyjny Branży Turystycznej, *Wizz Air powiększa flotę*, www.tur-info.pl (data odczytu: 24.04.2009).

Rys. 12. Turystyka przyjazdowa wg środków transportu.

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Przeważającym motywem przyjazdów turystycznych jest wypoczynek, a w mniejszym stopniu turystyka biznesowa. Stanowi ona jednak czynnik generujący znaczną część dochodów dla gospodarki turystycznej¹³.

Tab. 13. Liczba turystów i odwiedzających wg motywów przyjazdów.

	Număr de turiști Number of tourists	Număr de înnoptări Number of overnights
Total - din care:	6423934	44229700
Total - of which:		
1. Vacanțe " Holidays "	5755926	37347111
din total vacanțe: of total holidays:		
Vizite la prieteni și rude Visits to friends and relatives	3466204	21800804
Vacanțe de 4 înnoptări și peste Holidays of 4 nights and over	3151630	29952754
2. Afaceri și motive profesionale Business and professional reasons	225977	2602733
3. Alte motive (tratament, pelerinaj) Other reasons (treatment, pilgrimage)	442031	4279856
" Odihnă, recreere, vacanțe, inclusiv vizite la prieteni și rude. Resting, recreation, holidays, including visits to friends and relatives.		

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

¹³ Serwis Informacyjny Branży Turystycznej, *Turystyka biznesowa w Bukareszcie generuje 60% dochodów w rumuńskiej turystyce*, www.tur-info.pl (data odczytu: 24.04.2009).

Wpływy, jakie osiąga Rumunia z turystyki międzynarodowej sięgają 1,464 mln €, co stanowi zaledwie 0,4% wpływów, jakie przynosi turystyka całej Europy. Tendencja ta jest rosnąca.

Tab. 14. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie (w mld USD).

	Wpływy			Zmiany				
	W 2000	W 2006	W 2007	waluta	05/04 (%)	06/05 (%)	07/06 (%)	08/07* (%)
Europa	231,303	377,346	434,091					
Północna Europa	36,051	60,265	69,805					
Zachodnia Europa	81,495	131,849	149,512					
Środkowo - Wschodnia Europa	20,348	38,186	48,351					
Azebejdżan	0,063	0,117	0,178	\$	20,0	49,9	52,0	7,2
Białoruś	0,093	0,278	0,306	\$	-6,3	9,7	10,1	10,9
Bułgaria	1,076	2,588	3,130		9,3	5,5	10,8	12,8
Czechy	2,972	5,520	6,618		3,7	11,7	7,7	3,6
Estonia	0,508	1,024	1,035		9,4	4,5	-7,3	19,4
Gruzja	0,097	0,313	0,384	\$	36,7	29,5	22,8	43,8
Węgry	3,757	4,233	4,728	€	4,3	2,0	2,3	11,8
Kazachstan	0,356	0,838	1,013	\$	-2,4	19,6	20,9	5,0
Kirgistan	0,015	0,167	0,346	\$	-3,9	128,8	107,2	
Łotwa	0,131	0,480	0,671		33,6	39,5	28,3	15,5
Litwa	391,000	1,038	1,153		18,4	11,8	1,8	8,9
Polska	5,677	7,239	10,627		-4,9	10,7	30,9	-1,4
Mołdowa	0,039	0,112	0,164	\$	13,1	8,3	47,0	34,0
Rumunia	359,000	1,298	1,464	€	109,9	21,4	3,3	33,9

Rosja	3,429	7,628	9,607	\$	6,1	30,0	25,9	37,0
Słowacja	433,000	1,513	2,013		28,5	19,8	10,6	9,7
Ukraina	394,000	3,485	4,597	\$	22,1	11,5	31,9	49,0
Europa Południowa Śródziemn.	- 93,409	147,046	166,423					

Źródło: Instytut Turystyki, *Trendy w turystyce światowej*, it@intur.com.pl (data odczytu 24.04.2009), za:
Światowa Organizacja Turystyki (UNWTO: UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 3, October 2008).

Rozdział III - Rynek emisji turystycznej.

Zgodnie z poniższą tabelką, całkowita liczba mieszkańców Rumunii, uczestniczących w turystyce zarówno krajowej, jak i zagranicznej to 1752 tys. Stanowi to zaledwie 8,5% społeczeństwa, jednak wskaźnik ten wzrasta.

Tab. 15. Uczestnictwo Rumunów w turystyce krajowej i zagranicznej, zorganizowanej przez biura podróży.

Tourism organized by travel agencies, by type of tourism actions			
mil / thousands			
	2004	2005	2006
Acțiuni turistice - total			
Tourism actions - total			
Turiști	1645	1501	1752
Tourists			
Turiști - zile	11457	11183	12550
Tourists - days			

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Zdecydowana większość Rumunów (aż 72%) preferuje turystykę krajową zamiast turystyki zagranicznej, co prezentują następujące tabele:

Tourism organized by travel agencies, by type of tourism actions			
mil / thousands			
	2004	2005	2006
Acțiuni turistice interne			
Internal tourism actions			
Turiști	1429	1210	1276
Tourists			
Turiști - zile	9942	9217	9487
Tourists - days			

Tab. 16. Uczestnictwo Rumunów w wyjazdach krajowych, zorganizowanych przez biura podróży.

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Tourism organized by travel agencies, by type of tourism actions			
mil / thousands			
	2004	2005	2006
Acțiuni turistice externe			
External tourism actions			
Turiști	216	291	476
Tourists			
Turiști - zile	1515	1966	3063
Tourists - days			

Tab. 17. Uczestnictwo Rumunów w wyjazdach zagranicznych, zorganizowanych przez biura podróży.

Główne przyczyny tych upodobań można upatrywać w niskim poziomie gospodarczym kraju. Zarobki Rumunów stanowią zaledwie 11% średniej wartości zarobków dla Unii Europejskiej (3155 € dla Rumunii oraz 29247 € dla UE-27 w 2005r.¹⁴), co stanowi duże ograniczenie dla chcących wyjechać za granicę. Dodatkowo, Rumunia jest bogata w atrakcje turystyczne, a uniwersalizm kraju polega na tym, że mieszkańcy mają dostęp zarówno do morza, jak i gór, dlatego przypuszczalnie nie mają silnej potrzeby udania się w liczne podróże zagraniczne.

Turystyka zagraniczna

Rumuni najchętniej za kierunek swoich zagranicznych podróży wybierają Grecję, Włochy, Turcję i Hiszpanię oraz najbliższych sąsiadów jak Bułgarię, Węgry czy Austrię.

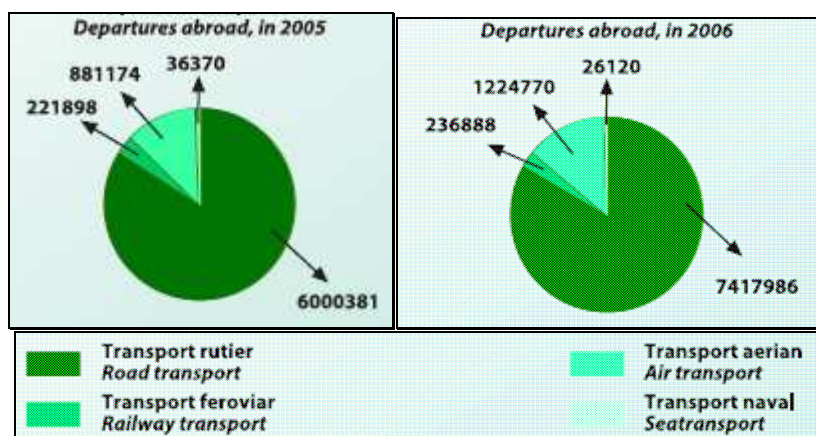
Tab. 18. Uczestnictwo Rumunów w wyjazdach zagranicznych według odwiedzanych krajów.

<i>External tourism actions, by destination country, in 2006</i>			<i>External tourism actions, by destination country, in 2006</i>		
	Număr turiști <i>Tourists number</i>	Turiști - zile <i>Tourists - days</i>	urmare / continued	Număr turiști <i>Tourists number</i>	Turiști - zile <i>Tourists - days</i>
Total	476126	3062691			
Europa	432795	2718191			
U.E. / E.U	317992	2056052			
Austria	21186	112759	Republica Cehă	3105	14566
Belgia	3363	31204	Slovakia	1632	9352
Cipru	1979	13345	Slovenia	1153	6898
Danemarca	485	2273	Ungaria	25238	56576
Estonia	33	157	Bulgaria	36108	191731
Finlanda	381	2484	Munteșnegru	658	6208
Irlanda	2560	16069	Serbia	492	2218
Letonia	490	2269	Republica Moldova	740	2741
Lituania	119	1186	Turcia	44554	320184
Luxemburg	190	986	Ucraina	15007	19064
Malta	3695	26123	Alte țări din Europa	17902	126201
Olanda	1656	8907	<i>Other countries of Europe</i>		
Portugalia	3234	18682	Asia	9356	77829
Spania	40849	273796	America	4838	46020
Suedia	832	5645	Africa	28112	211009
Franta	19780	139383	Australia și Oceania	231	2562
Germania	9450	53551	Țări și teritorii nespecificate	794	7080
Grecia	121937	878744	<i>Countries and territories not specified</i>		
Italia	50370	353187			
Polonia	1055	4503			
Regatul Unit	3220	23407			

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

¹⁴ Źródło: Eurostat, *Europe In figures – Eurostat yearbook 2008*,
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home> (data odczytu: 24.04.2009).

Powyżej $\frac{3}{4}$ swoich wyjazdów Rumuni organizują wykorzystując transport drogowy, następnie transport drogą powietrzną, którego udział stosunku do poprzedniego, 2005 roku, wzrósł o prawie 30%.

Rys. 13. Turystyka wyjazdowa wg środków transportu.

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Ponad 90% wyjazdów organizowanych jest w celach wypoczynkowych, a ponad połowa z nich trwa minimum 4 dni. Zawierają się w tym odwiedziny u krewnych i znajomych, które stanowią ponad 60% wszystkich wyjazdów. Pozostałe motywy to: turystyka biznesowa, w celach leczniczych czy pielgrzymkowa.

Tab. 19. Turystyka wyjazdowa wg motywów wyjazdu.

	Număr de călătorii Number of trips
Total - din care: Total - of which:	7617256
1. Vacanțe ^{*)} Holidays ^{*)}	6891515
din total vacanțe: of total holidays:	
Vizite la prieteni și rude Visits to friends and relatives	4366111
Vacanțe de 4 nopți și peste Holidays of 4 nights and over	3386531
2. Afaceri și motive profesionale Business and professional reasons	318937
3. Alte motive (tratament, pelerinaj) Other reasons (treatment, pilgrimage)	406804
^{*)} Odihnă, recreere, vacanțe, inclusiv vizite la prieteni și rude. Resting, recreation, holidays, including visits to friends and relatives	

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Wyjazdy w interesach do poszczególnych krajów pokrywają się z państwami, z którymi Rumunia utrzymuje stosunki gospodarcze, natomiast w odwiedziny do krewnych i znajomych do państw, do których wyemigrowało w poszukiwaniu pracy najwięcej ludności. Na łatwość podróżowania ma również wpływ przynależności Rumunii do Unii Europejskiej, a także konkurencyjna oferta bułgarskich kurortów¹⁵. Tę zależność łatwo prześledzić na podstawie poniższej tabeli.

Tab. 20. Zagraniczna turystyka wypoczynkowa oraz biznesowa wg odwiedzanych krajów.

	Total	Călătorii pentru vacanțe Holiday trips		Călătorii pentru afaceri Business trips
		Total	Din care vizite la prieteni și rude Of which visits to friends and relatives	
Total	522259	451077	193846	71182
Europa	482996	417640	170525	65356
U.E.	416269	356372	156905	59897
Austria	41495	37255	3080	4240
Belgia	2128	406	406	1722
Franța	19229	12822	4284	6407
Germania	46163	34551	21800	11612
Grecia	66410	64577	5402	1833
Italia	130670	112275	85306	18395
Olanda	1034	-	-	1034
Polonia	2978	2978	-	-
Portugalia	1801	-	-	1801
Regatul Unit	3844	3844	1961	-
Finlanda	828	828	828	-
Irlanda	553	553	553	-
Spania	55025	46451	16151	8574
Malta	1779	1779	-	-
Ungaria	42332	38053	17134	4279
¹¹ Odihnă, recreere, vacanțe. / Resting, recreation and holidays. ¹² Afaceri și motive profesionale. / Business and professional reasons.				
	Total	Călătorii pentru vacanțe Holiday trips		Călătorii pentru afaceri Business trips
		Total	Din care vizite la prieteni și rude Of which visits to friends and relatives	
Bulgaria	18053	16562	377	1491
Croația	4285	4285	-	-
Elveția	6492	6492	3106	-
Republica Moldova	8751	6755	4013	1996
Serbia	1247	1247	1247	-
Turcia	24946	23383	4877	1563
Ucraina	2248	1839	-	409
Alte țări din Europa	705	705	-	-
Asia	12690	9777	7170	2913
Israel	3739	3228	3228	511
Alte țări din Asia Other countries of Asia	8951	6549	3942	2402
America de Nord	22295	20220	15501	2075
Canada	4402	4402	3361	-
S.U.A.	17893	15818	12140	2075
Africa	3440	3440	650	-
¹¹ Odihnă, recreere, vacanțe. / Resting, recreation and holidays. ¹² Afaceri și motive profesionale. / Business and professional reasons.				

Zródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

¹⁵ Serwis Informacyjny Branży Turystycznej, *Rumuńscy hotelarze walczą o turystów...cenami!*, www.tur-info.pl (data odczytu: 24.04.2009).

Turystyka krajowa

Turystyka krajowa cechuje się głównie wyborem następujących kierunków wyjazdów: wybrzeże czarnomorskie, miejscowości uzdrowiskowe oraz turystyka miejska do miast położonych na obszarach górskich.

Tab. 21. Krajowe wyjazdy Rumunów ogółem, zorganizowane przez biura podróży, według kierunków podróży.

<i>Tourism organized by travel agencies, by type of internal tourism actions and tourism areas, in 2006</i>		
Acțiuni turistice Zone Tourism actions Areas	Număr turiști Tourists number	Turiști - zile Tourists - days
Acțiuni turistice interne - total Internal tourism actions - total	1275951	9487620
Zona litorală <i>Seaside area</i>	349023	2489715
Zona montană - orașe <i>Mountain area - towns</i>	276522	1627137
Zona montană - sate și trasee turistice alpine <i>Mountain area - villages and alpine tourism routes</i>	89993	416145
Zona stațiunilor balneare <i>Spas area</i>	311870	4354361
Zone istorice <i>Historical areas</i>	45473	119244
Zone de pelerinaj religios <i>Religious pilgrimage areas</i>	15216	25088
Croaziere fluviale <i>River cruises</i>	72269	73928
Circuite diverse <i>Various round trips</i>	48184	175801
Alte zone <i>Other areas</i>	67401	206201

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Dużą popularnością wśród wyjazdów jednodniowych cieszą się rejsy, turystyka miejska oraz piesza górską.

Tab. 22. Odwiedzający krajowi według kierunków podróży (turystyka zorganizowana przez biura podróży)¹⁶.

<i>Tourism organized by travel agencies, by type of internal tourism actions and tourism areas, in 2006</i>		
<i>urmăre / continued</i>		
Acțiuni turistice Zone Tourism actions Areas	Număr turiști Tourists number	Turiști - zile Tourists - days
Acțiuni turistice interne de tipul excursiilor, fără înnoptări în zonele vizitate - total Internal tourism actions of trip type, without overnights in visited areas - total	240290	240290
Zona litorală <i>Seaside area</i>	6566	6566
Zona montană - orașe <i>Mountain area - towns</i>	47223	47223
Zona montană - sate și trasee turistice alpine <i>Mountain area - villages and alpine tourism routes</i>	28543	28543
Zona stațiunilor balneare <i>Spas area</i>	8810	8810
Zone istorice <i>Historical areas</i>	23442	23442
Zone de pelerinaj religios <i>Religious pilgrimage areas</i>	10503	10503
Croaziere fluviale <i>River cruises</i>	62431	62431
Circuite diverse <i>Various round trips</i>	22704	22704
Alte zone <i>Other areas</i>	30068	30068

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.04.2009).

Podczas weekendów przeważa turystyka do kurortów górskich, a ponadto piesza górską oraz uzdrowiskową. Podobnie przedstawiają się wyjazdy długookresowe, przy czym pierwsze miejsce zajmuje tutaj turystyka wypoczynkowa w regionie czarnomorskim.

¹⁶ Turystyka zorganizowana przez biura podróży oznacza, że dane pochodzą ze statystyk biur podróży, przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, administracji szkolnej, organizacji marketingowych.

Tab. 23. Krótkookresowe krajowe wyjazdy Rumunów według kierunków podróży (turystyka zorganizowana przez biura podróży).

<i>Tourism organized by travel agencies, by type of internal tourism actions and tourism areas, in 2006</i>		
urmare / continued		
Acțiuni turistice Zone Tourism actions Areas	Număr turiști Tourists number	Turiști - zile Tourists - days
Acțiuni turistice interne cu durată de 1 - 3 zile - total <i>Internal tourism actions of 1 - 3 days duration - total</i>	251866	570539
Zona litorală <i>Seaside area</i>	31605	74983
Zona montană - orașe <i>Mountain area - towns</i>	111644	253896
Zona montană - sate și trasee turistice alpine <i>Mountain area - villages and alpine tourism routes</i>	28377	70036
Zona stațiunilor balneare <i>Spas area</i>	24366	57603
Zone istorice <i>Historical areas</i>	13860	32845
Zone de pelerinaj religios <i>Religious pilgrimage areas</i>	3402	7491
Croaziere fluviale <i>River cruises</i>	9638	10355
Circuite diverse <i>Various round trips</i>	6546	15501
Alte zone <i>Other areas</i>	22428	47829

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.05.2009).

Tab. 24. Długookresowe krajowe wyjazdy Rumunów według kierunków podróży (turystyka zorganizowana przez biura podróży).

<i>Tourism organized by travel agencies, by type of internal tourism actions and tourism areas, in 2006</i>		
urmare / continued		
Acțiuni turistice Zone Tourism actions Areas	Număr turiști Tourists number	Turiști - zile Tourists - days
Acțiuni turistice interne cu durată de minim 4 zile - total <i>Internal tourism actions of minimum 4 days duration - total</i>	783795	8676791
Zona litorală <i>Seaside area</i>	310852	2408166
Zona montană - orașe <i>Mountain area - towns</i>	117655	1326018
Zona montană - sate și trasee turistice alpine <i>Mountain area - villages and alpine tourism routes</i>	33073	317566
Zona stațiunilor balneare <i>Spas area</i>	278694	4287948
Zone istorice <i>Historical areas</i>	8171	62957
Zone de pelerinaj religios <i>Religious pilgrimage areas</i>	1311	7094
Croaziere fluviale <i>River cruises</i>	200	1142
Circuite diverse <i>Various round trips</i>	18934	137596
Alte zone <i>Other areas</i>	14905	128304

Źródło: National Institute Of Statistics, *Romanian tourism in figures 2007*,
<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do> (data odczytu: 24.05.2009).

Rozdział IV - Znaczenie rynku turystycznego dla Polski.

Rumunia jest państwem, mającym nieznaczny udział w turystyce przyjazdowej do Polski – zaledwie 0,15% (wskaźnik dynamiki wzrostu: 4,2%). Spośród nowych państw UE wysyła niewielką liczbę turystów do Polski w porównaniu do dużej liczebności tego narodu. Przykładowo: Bułgarzy, chociaż są trzykrotnie liczniejsi od swoich sąsiadów, przyjeżdżają niewiele rzadziej od nich – notujemy tylko o $\frac{1}{4}$ mniej turystów z tego państwa. Rumunia nie sąsiaduje z Polską, dlatego niewielki jest także udział wizyt jednodniowych¹⁷. Również Polacy nie są skłonni odwiedzać Rumunii¹⁸. Udają się tam głównie na wakacyjny wypoczynek¹⁹.

W dużym stopniu przyczyniać się mogą do tego: postrzeganie Rumunii, jako kraju mało atrakcyjnego turystycznie (słaba promocja) oraz biednego, stereotypy oraz nieufność w stosunku do społeczeństwa rumuńskiego²⁰.

Tab. 25. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w latach 2005-2007 według krajów (tys.).

	Przyjazdy			Zmiany w 2007 r.				
	2005 rok	2006 rok	2007 rok	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	Rok 2007
Ogółem	64606,1	65114,9	66207,8	14,3%	3,9%	2,0%	-10,4%	1,7%
Niemcy	37436,3	37192,1	38102,7	11,1%	2,8%	5,1%	-7,6%	2,4%
15 UE bez Niemiec	2066,4	2430,4	2720,5	14,3%	19,8%	13,3%	0,0%	11,9%
Wielka Brytania	345,1	455,4	548,1	16,8%	21,3%	16,6%	27,0%	20,4%
Włochy	247,0	276,2	326,7	54,8%	29,4%	11,8%	-6,3%	18,3%
Austria	282,2	304,0	317,8	35,5%	18,7%	7,7%	-28,8%	4,6%
Francja	219,6	229,9	258,0	14,0%	7,3%	14,4%	13,1%	12,2%
Holandia	334,7	409,9	362,9	-20,1%	10,1%	-5,1%	-	-11,5%

¹⁷ Źródło: Instytut Turystyki, *Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku*, <http://www.intur.com.pl/> (data odczytu 24.04.2009).

¹⁸ Tab. 21. Zagraniczna turystyka wypoczynkowa oraz biznesowa wg odwiedzanych krajów, str. 31

¹⁹ Źródło: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, *Notatka informacyjna nr 7/2007 na temat rozwoju turystyki w Rumunii*, <http://www.bukareszt.trade.gov.pl/> (data odczytu: 24.04.2009).

²⁰ Serwis Informacyjny Branży Turystycznej, *Najbardziej zaufanym krajem na wyjazd wakacyjny jest Szwajcaria*, www.tur-info.pl (data odczytu: 24.04.2009).

							24,8%	
Szwecja	213,7	224,0	222,0	10,3%	-2,9%	2,8%	- 11,0%	-0,9%
Irlandia	39,7	69,3	118,8	68,1%	86,2%	75,2%	57,6%	71,5%
Dania	112,4	134,4	149,9	33,8%	25,8%	11,1%	- 17,9%	11,5%
Hiszpania	72,6	88,9	118,5	38,1%	46,2%	26,9%	27,3%	33,3%
Belgia	71,9	91,4	115,2	56,7%	44,4%	30,3%	- 14,5%	26,0%
Portugalia	27,3	36,7	70,9	112,8%	65,3%	119,3%	77,8%	93,5%
Finlandia	68,1	76,7	81,8	14,5%	15,5%	6,6%	- 12,8%	6,6%
Grecja	28,8	30,6	25,4	-43,4%	- 40,4%	-6,6%	24,5%	-16,9%
Luksemburg	3,3	3,0	4,5	18,9%	91,0%	50,4%	34,5%	49,8%
Nowe kraje EU	13493,6	13032,6	13086,4	27,9%	8,5%	0,2%	- 22,5%	0,4%
Czechy	7855,4	7101,5	7292,1	30,2%	11,5%	3,3%	- 21,4%	2,7%
Słowacja	3378,1	3421,9	3209,9	40,5%	2,6%	-9,1%	- 30,9%	-6,2%
Litwa	1344,2	1459,4	1391,7	0,4%	0,2%	-5,3%	- 14,2%	-4,6%
Łotwa	345,0	409,7	484,6	29,1%	31,0%	24,6%	- 13,0%	18,3%
Węgry	248,7	268,1	273,0	46,9%	0,6%	-7,9%	- 10,0%	1,8%
Estonia	156,1	185,6	236,1	28,3%	46,6%	34,1%	-2,8%	27,2%
Rumunia	78,2	95,0	98,9	-5,0%	-1,5%	14,5%	5,1%	4,2%
Bułgaria	61,2	65,6	73,1	2,7%	6,5%	17,0%	16,3%	11,3%
Słowenia	22,4	22,6	24,8	2,8%	2,8%	8,8%	26,2%	9,5%
Cypr	2,4	2,1	1,4	-39,3%	- 54,5%	-23,7%	5,9%	-31,6%
Malta	1,9	1,2	0,9	-19,1%	- 56,8%	-15,4%	16,4%	-21,9%
Rosja, Białoruś, Ukraina	10528,6	11275,9	10931,6	11,7%	-1,6%	-9,3%	-9,8%	-3,1%
Ukraina	5278,9	5641,9	5443,8	13,3%	-1,8%	-11,9%	- 10,4%	-3,5%

Białoruś	3650,8	3911,8	3861,4	10,0%	-0,8%	-5,0%	-6,9%	-1,3%
Rosja	1598,8	1722,2	1626,4	10,3%	-3,3%	-10,3%	-15,1%	-5,6%
Główne kraje zamorskie	516,8	561,9	567,5	9,0%	0,5%	-9,3%	20,4%	1,0%
USA	339,7	353,5	331,0	0,4%	-4,5%	-16,4%	10,0%	-6,4%
Korea Płd	39,4	53,2	63,8	61,5%	25,8%	-3,6%	30,8%	19,9%
Kanada	62,8	72,3	78,0	16,2%	1,1%	4,3%	27,1%	7,8%
Japonia	39,5	40,9	47,5	14,7%	3,6%	4,5%	51,0%	16,1%
Australia	35,4	41,9	47,2	3,5%	8,5%	7,4%	35,5%	12,5%
Pozostałe razem	564,4	622,1	799,0	29,2%	22,8%	22,2%	41,5%	28,4%
Norwegia	81,2	101,9	142,4	44,2%	28,5%	48,0%	38,3%	39,8%
Izrael	65,8	66,3	78,2	12,5%	18,4%	13,7%	26,7%	18,0%
Mołdowa	53,1	54,6	61,2	30,2%	13,8%	4,1%	8,2%	12,1%
Turcja	34,4	39,3	50,6	33,0%	24,8%	20,5%	37,8%	28,7%
Szwajcaria	42,4	47,2	58,7	26,8%	19,3%	33,5%	16,1%	24,3%
Chorwacja	35,3	35,6	37,7	15,8%	4,7%	-0,5%	6,7%	5,8%
Kazachstan	45,1	42,1	42,8	16,2%	9,2%	-1,2%	-11,1%	1,6%
Pozostałe WNP	21,0	21,4	24,0	30,1%	22,5%	0,1%	8,4%	12,2%
Pozostałe europejskie	23,7	27,3	36,3	58,2%	38,5%	34,6%	13,6%	32,9%
Pozostałe zamorskie	162,6	186,4	267,2	30,9%	28,0%	24,5%	97,9%	43,4%

Źródło: Instytut Turystyki, *Trendy w turystyce światowej*, <http://intur.com.pl/> (data odczytu 24.04.2009); za: GUS.

W opracowaniach statystycznych dla turystyki przyjazdowej do Polski brak jest danych odnoszących się do Rumunii. Przemawia to za małym znaczeniem rumuńskiego rynku turystycznego dla kraju, pomimo tego, że Rumunia jest nam krajem kulturowo bliskim. Ponadto dochodzi do tego fakt, iż Polska Organizacja Turystyczna postrzega Rumunię, jako rynek najmniejszym znaczeniu dla Polski²¹. Obecnie na bukaresztańskich targach ITF brak jest ofert z Polski – trwają starania Wydziału Handlu i Promocji Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie o przyciągnięcie za pośrednictwem POT krajowych organizatorów

²¹ Źródło: Polska Organizacja Turystyczna, *Marketingowa Strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008-2015*, s.50, <http://www.pot.gov.pl/> (data odczytu: 24.04.2009)

turystyki na targi (przede wszystkim chodzi o ofertę turystyki biznesowej, SPA oraz agroturystyki).

Starania w kierunku rozwoju promocji są zatem widoczne. Rumunia angażuje się w rozwój turystyki m.in. poprzez rządowy „Program Promocji Turystyki Rumuni w latach 2008-2010”. Jego głównymi celami są: utworzenie marki turystycznej oraz zwiększenie liczby turystów przyjeżdżających do kraju. Środkami, które umożliwią ich osiągnięcie mają być: restrukturyzacja systemu informacji w turystyce, organizacja międzynarodowego partnerstwa, organizacja i udział wystaw, targów i kongresów w kraju i za granicą, intensywna promocja miejscowości wypoczynkowych i uzdrowiskowych, posiadających krajowe lub lokalne certyfikaty. Wypromować kraj mają przewoźnicy (zwłaszcza tanie linie lotnicze) oraz zagraniczni touroperatorzy²².

Podsumowanie

Po przeanalizowaniu rynku turystycznego Rumunii można wysnuć wniosek, iż turystyka rozwija się prężnie oraz w dobrym kierunku, co przekłada się m.in. na coraz lepsze wskaźniki ekonomiczne. Jest ona szansą dla kraju. Jednak w chwili obecnej Rumunia niewystarczająco wykorzystuje swój potencjał (ogromne bogactwo kulturowe i naturalne, strategiczne położenie, kapitał ludzki), który dzięki tej gałęzi gospodarki może zostać wydobyty i doceniony, a przez to przynieść wiele korzyści.

Zauważa się oraz oczekuje pozytywnych zmian, dzięki takim czynnikom jak: inwestycje w dziedzinach promocji kraju oraz systemu komunikacji drogowej, rozwój tanich linii lotniczych, członkostwo w wielu organizacjach gospodarczych (co daje coraz większą stabilność, buzi większe zaufanie, stwarza dobre warunki dla inwestorów).

Rumunia jest obecnie krajem dynamicznie rozwijającym się, co potwierdzają fakty. Wiele już udało się dokonać. Jednak kraj czeka jeszcze długa i pracowita droga, by osiągnąć zadowalający poziom rozwoju.

²² Źródło: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, *Notatka informacyjna nr 7/2007 na temat rozwoju turystyki w Rumunii*, <http://www.bukareszt.trade.gov.pl/> (data odczytu: 24.04.2009).

Bibliografia

1. **National Institute Of Statistics**, *Romania in figures 2008* oraz *Romanian tourism in figures 2007*, <http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do>.
2. **Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie**, Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, <http://www.bukareszt.trade.gov.pl/>
3. **Z. Kruczek**, *Europa. Geografia turystyczna*, PROKSENIA, Kraków, 2005
4. **Polska Organizacja Turystyczna**, *Marketingowa Strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2008-2015*, <http://www.pot.gov.pl/>
5. **Rumuńska Organizacja Turystyczna**, <http://www.turism.ro>
6. **Towarzystwo Polsko-Rumuńskie w Krakowie**, <http://www.tpr.pl/>
7. **Instytut Turystyki**, *Trendy w turystyce światowej oraz Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2007 roku*, <http://intur.com.pl/>
8. **Serwis Informacyjny Branży Turystycznej**, www.tur-info.pl
9. **Konsulat Rumunii w Katowicach**, <http://www.consul-romania.pl/>
10. **Eurostat**, *Yearbook 2008*, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat>
11. **Główny Urząd Statystyczny**
12. **GlobalEDGE™**, <http://globaledge.msu.edu/>
13. **Euromonitor International**, <http://www.euromonitor.com/>
14. **Portal Turystyczny Wakacje z przewodnikiem**, <http://www.wakacjezprzewodnikiem.pl/>
15. **Portal Romania Travel**, <http://www.romaniatravel.com/>

Spis rysunków

Rys. 1. Polityczna mapa Rumunii.	3
Rys. 2. Podział Rumunii na 8 regionów rozwoju.	7
Rys. 3. Podział historyczny kraju: Banat, Bukowina, Dobruża, Kriszana, Maramureș, Mołdawia, Siedmiogród i Wołoszczyzna (Oltenia i Muntenia).	7
Rys. 4. Udział podstawowych sektorów gospodarki w tworzeniu PKB (2007).	9
Rys. 5. Główni partnerzy handlowi – import towarów.	9
Rys. 6. Główni partnerzy handlowi – eksport towarów.	9
Rys. 7. Międzynarodowa turystyka w Rumunii – przyjazdy turystów zagranicznych oraz wyjazdy turystów rumuńskich za granicę (w tys.).	16
Rys. 8. Liczba obiektów zakwaterowania turystycznego według głównych kierunków podróży.	19
Rys. 9. Liczba miejsc noclegowych w obiektach zakwaterowania turystycznego według głównych kierunków podróży.	20
Rys. 10. Liczba udzielonych noclegów w obiektach zakwaterowania turystycznego według kierunków podróży.	20
Rys. 11. Obiekty zakwaterowania turystycznego według rodzaju własności.	21
Rys. 12. Turystyka przyjazdowa wg środków transportu.	24
Rys. 13. Turystyka wyjazdowa wg środków transportu.	29

Spis tabel

Tab. 1. Wybrane wskaźniki społeczne, demograficzne i gospodarcze Rumunii w 2007 roku.	4
Tab. 2. Miasta Rumunii o największej liczbie mieszkańców (2007).	5
Tab. 3. Ludność według płci, wieku i systemu osiedleńczego (2007).	6
Tab. 4. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne gospodarki rumuńskiej w 2007 roku.	6
Tab. 5. System komunikacji w Rumunii.	12
Tab. 6. Najważniejsze atrakcje turystyczne Rumunii według regionów.	13
Tab. 7. Przyjazdy turystów zagranicznych na świecie według regionów UNWTO (w mln).	17
Tab. 8. Międzynarodowa turystyka w Rumunii – przyjazdy turystów zagranicznych wg krajów.	18
Tab. 9. Turystyka przyjazdowa wg 8 regionów rozwoju.	19
Tab. 10. Liczba obiektów zakwaterowania turystycznego według rodzajów oraz kategorii.	21
Tab. 11. Liczba udzielonych noclegów według rodzajów obiektów zakwaterowania turystycznego oraz głównych kierunków podróży.	22
Tab. 12. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych według rodzaju zakwaterowania.	23
Tab. 13. Liczba turystów i odwiedzających wg motywów przyjazdów.	24
Tab. 14. Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie (w mld USD).	25
Tab. 15. Uczestnictwo Rumunów w turystyce krajowej i zagranicznej, zorganizowanej przez biura podróży.	27
Tab. 16. Uczestnictwo Rumunów w wyjazdach krajowych, zorganizowanych przez biura podróży.	27
Tab. 17. Uczestnictwo Rumunów w wyjazdach zagranicznych, zorganizowanych przez biura podróży.	27
Tab. 18. Uczestnictwo Rumunów w wyjazdach zagranicznych według odwiedzanych krajów.	28
Tab. 20. Turystyka wyjazdowa wg motywów wyjazdu.	29
Tab. 21. Zagraniczna turystyka wypoczynkowa oraz biznesowa wg odwiedzanych krajów.	30
Tab. 22. Krajowe wyjazdy Rumunów ogółem, zorganizowane przez biura podróży, według kierunków podróży.	31
Tab. 23. Odwiedzający krajowi według kierunków podróży (turystyka zorganizowana przez biura podróży).	32
Tab. 24. Krótkookresowe krajowe wyjazdy Rumunów według kierunków podróży (turystyka zorganizowana przez biura podróży).	33
Tab. 25. Długookresowe krajowe wyjazdy Rumunów według kierunków podróży (turystyka zorganizowana przez biura podróży).	33
Tab. 26. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w latach 2005-2007 według krajów (tys.).	34

Informacja

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczych praw autorskich.